

1981/82:117

Tisdagen den 13 april

Kl. 15.00

1 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Anf. 1 TALMANNEN:

Centerpartiets partigrupp har som suppleant i socialförsäkrings- och trafikutskotten under Gösta Anderssons ledighet anmält hans ersättare Åke Svensson.

Folkpartiets partigrupp har som suppleant i arbetsmarknadsutskottet under Eva Winthers ledighet anmält hennes ersättare Bo-Gunnar Ledin.

Talmannen förklarade valda till

suppleant i socialförsäkringsutskottet

Åke Svensson (c)

suppleant i trafikutskottet

Åke Svensson (c)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet

Bo-Gunnar Ledin (fp)

2 § Justerades protokollen för den 26, 29, 30 och 31 mars samt den 1 och 2 april.

3 § Talmannen meddelade att *Staffan Burenstam Linder* (m) den 4 april samt *Birgitta Hambraeus* (c) och *Sven Andersson* (fp) denna dag återtagit sina platser i riksdagen, varigenom Allan Ekströms, Göran Engströms och Arne Thoressons uppdrag som ersättare upphört.

Tisdagen den
13 april 1982

*Om kommunala
indelningsändring-
ar*

4 § Svar på fråga 1981/82:328 om kommunala indelningsändringar

Anf. 2 Kommunministern KARL BOO:

Herr talman! Sture Palm har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till ändring av lagen om rikets indelning i kommuner, så att beslut om större indelningsändringar måste fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

Beslut om indelningsändringar skall enligt huvudregeln i 1 kap. 12 § andra stycket lagen (1979:411) om ändring i rikets indelning i kommuner, landstingskommuner och församlingar (ändrad senast 1980:278) meddelas senast ett år innan ändringen skall träda i kraft. Om det finns synnerliga skäl, får beslutet meddelas vid en senare tidpunkt, dock inte senare än åtta månader före ikraftträdandet.

När riksdagen år 1979 beslutade om den nu gällande indelningslagen, förlängdes minsta tidsfristen mellan regeringens beslut om indelningsändring och ikraftträdandet från åtta månader till ett år. Ett motiv för detta var att de berörda kommunerna skulle ges bättre möjligheter än tidigare att på ett tillfredsställande sätt genomföra planerings- och budgetarbetet.

Möjlighet att göra undantag från tidsfristen om ett år övervägdes av indelningslagskommittén, vars förslag låg till grund för den nya indelningslagen. I sitt betänkande (SOU 1978:32) Ny indelningslag för kommuner, landstingskommuner och församlingar framhöll kommittén att undantagsbestämmelsen bör kunna användas, om indelningsutredningen har försenats därför att den har behövts kompletteras på ett sätt som inte varit möjligt att förutse. Kommittén anförde särskilt att avsikten med bestämmelsen inte är att den skall utnyttjas rutinmässigt i fall då utredningen dragit ut på tiden. I regeringens proposition (1978/79:157) om ny indelningslag anslöt sig föredragande statsrådet till kommitténs förslag om en undantagsbestämmelse. Riksdagen hade heller inget att erinra mot förslaget (KU 1978/79:40, rskr 1978/79:363).

De beslut som regeringen hittills har fattat med stöd av den nya indelningslagen har meddelats de berörda kommunerna senast ett år före indelningsändringens ikraftträdande. Jag är väl medveten om att en kortare tidsfrist medför problem för såväl kommunerna som de statliga myndigheterna. Den undantagsmöjlighet som lagstiftningen ger bör därför tillämpas restriktivt. De motiv för undantagsregeln som fanns när riksdagen för tre år sedan tog ställning i frågan är enligt min mening alltför giltiga. Jag är därför inte beredd att nu ta initiativ till någon ändring av indelningslagen på det sätt som Sture Palm föreslår.

Anf. 3 STURE PALM (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunministern för svaret på min fråga.

Orsaken till att jag har ställt denna fråga är den osäkerhet som har spritt sig under senare år beträffande tillämpningen av den kommunala indelningslagens bestämmelser.

Jag har begränsat frågan till de bestämmelser i lagen som föreskriver att beslut skall meddelas senast ett år innan eventuella ändringar skall träda i kraft. Till detta har lagts undantagsbestämmelsen att om "det finns synnerliga skäl" kan tiden nedbringas till åtta månader.

Det är denna undantagsregel – i de fall den tillämpas – som enligt min mening kan sätta den fria debatten och opinionsbildningen ur spel. Att den fria debatten är demokratins livsluft är en uppfattning som inte heller kommunministern brukar vara sen att framhålla.

I mitt eget län har uppbyggnaden av vissa kommungränser väckt stor förundran, och just nu är det en kommunindelning som berör Sigtuna kommun som har ställt frågan på sin spets. En liten minoritet – som uppenbarligen kämpar energiskt för ett segregerat samhälle – har drivit kravet på en delning av den relativt lilla Sigtuna kommun utan att ha fått stöd av någon betydelsefull remissinstans.

Senast har kammarkollegiet i ett utförligt remissvar tagit klart avstånd från tanken på en delning av kommunen. Man anför både administrativa och ekonomiska synpunkter och framhåller att en delning får klart negativa effekter för såväl staten som kommuninvånarna. Ett verkligt tungt vägande skäl är besparingssynpunkten, som nu spelar så stor roll för såväl regering som kommuner.

En tillämpning av den undantagsregel som jag har omnämnt, utan att kommunfullmäktige och länsorganens uppfattning beaktas, skulle framstå som helt obegriplig och skapa stor förvirring. Som exempel kan nämnas att de lokala partiorganisationerna till stor del har slutfört valförberedelserna och genomfört nomineringarna för att möta en ny treårig mandatperiod i en odelad kommun.

Personligen är jag lika oförstående till en delning som de nämnda remissinstanserna, men skulle olyckan ändå vara framme, blir den inte mindre av att frågan kastas in mitt i en nyligen påbörjad valrörelse.

Herr talman! Principiellt anser jag att en undantagsbestämmelse som ger möjlighet till delning av en kommunal enhet med åtta månaders varsel har visat sig vara mycket olämplig. Det sämsta som kan hända är att medborgarna känner sig utsatta för politisk överrumpling. Den risken är stor med tillämpningen av denna bestämmelse. Tilltron till demokratin far mycket illa om inte medborgarna ges möjlighet till information, debatt och tillräckligt rådrum för sådana beslut.

Nu säger kommunministern i sitt svar att han är medveten om de problem som kan uppkomma och att undantagsregeln är avsedd att tillämpas med stor restriktivitet. Skall detta svar tolkas så, herr kommunminister, att statsrådet kommer att visa denna restriktivitet i det aktuella fallet Sigtuna?

Anf. 4 Kommunministern KARL BOO:

Herr talman! Jag skall självfallet inte gå in på ett enskilt förvaltningsärende – det är både felaktigt och omöjligt att göra det nu. Jag vill bara upprepa att det är viktigt att beslut om delning föregås av en djup och intensiv diskussion, så att det ur den utkristalliseras förslag i ena eller andra riktningen.

*Om kommunala
indelningsändring-
ar*

*Om sysselsättning-
en vid Junex i
Huskvarna*

Jag vill understryka vad jag sade i mitt svar, dvs. att det inte är meningen att undantagsregeln skall tillämpas rutinmässigt. Om man skall fatta ett delningsbeslut senare än ett år före den aktuella tidpunkten skall det föreligga synnerliga skäl.

Anf. 5 STURE PALM (s):

Herr talman! Jag finner svaret relativt lugnande. Undantagsregeln skall tydligen användas med stor restriktivitet i detta fall. Jag företräder här mina många valmän i denna trakt som har uttalat stark oro för att beslut om delning skulle fattas med stor brådska och med brist på rådrum.

Anf. 6 Kommunministern KARL BOO:

Herr talman! För att ytterligare förtydliga problemställningen när det gäller vad som föreskrivs i indelningslagen vill jag bara erinra om att de tidigare besluten om delningar i Motala och Åsele fattades mindre än ett år före den aktuella tidpunkten.

Vid de samtal och utvärderingar som har skett i de fallen framkom att det administrativt inte mötte några hinder, fastän delningsbesluten kom så sent som tio resp. åtta månader i förväg. Jag vill dock understryka att ett år är en lämplig tid i detta sammanhang. Det har t. o. m. sagts att ett beslut inte bör komma tidigare än ett år i förväg, för det skapar oro och föranleder diskussioner.

Jag vill med detta bara precisera mig och säga att det finns uppfattningar som väl överensstämmer med vad lagen föreskriver.

Anf. 7 STURE PALM (s):

Herr talman! I det fall jag har nämnt pekar alla remissorgans yttranden i den riktningen att en uppdelning är helt olämplig över huvud taget.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1981/82:316 om sysselsättningen vid Junex i Huskvarna

Anf. 8 Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Ingegerd Elm har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att rädda sysselsättningen vid Junex i Huskvarna.

Bakgrunden till frågan är att Junex i Huskvarna AB, som tillverkat herrtytterrockar i poplin och haft omkring 70 anställda, på egen begäran försattes i konkurs den 22 mars 1982.

Det ankommer nu på konkursförvaltaren att utreda konkursboets ställning och att med beaktande av borgenärernas bästa finna en lämplig lösning. En fråga som kan uppkomma i detta sammanhang är om det finns förutsättningar att mera långsiktigt driva verksamheten vidare i någon form.

Det är ännu för tidigt att säga vad konkursförvaltarens utredningsarbete kan leda till.

Några särskilda åtgärder från regeringens sida är f. n. inte aktuella.

Anf. 9 INGEGERD ELM (s):

Herr talman! Jag tackar industriministern för svaret på min fråga.

Inledningsvis vill jag säga att det mot bakgrund av att krisen inom tekoindustrin har fördjupats under de senaste två åren och att riksdagen för ungefär ett år sedan beslöt ändra målet för försörjningsberedskap och produktionsvolym till att utgöra riktmarke kanske inte är så märkligt, om konfektionsföretagen är försiktiga med utökade åtaganden. Detta har alltså resulterat i konkurs vid Junex.

Att målet för produktionsvolymen ändrats till att utgöra ett riktmarke måste ju ha en innebörd. Vilken? Det ges inte något direkt svar på det i den nu föreliggande propositionen 1981/82:148. Resonemangen i den måste snarare uppfattas som ett försök att ytterligare avlägsna oss från tidigare fastlagd målsättning. Jag vill mot den bakgrunden peka på den känsla av osäkerhet inför framtiden som finns bland många anställda inom tekoindustrin, och då främst bland det 70-tal anställda som finns vid Junex.

Min fråga gällde vilka åtgärder regeringen planerar för att rädda sysselsättningen vid Junex efter den uppkomna situationen, och jag har fått svaret att regeringen inte f. n. planerar några särskilda åtgärder. Jag hade hoppats att jag skulle ha kunnat få någon form av löfte med mig. Konkursförvaltaren försöker f. n. finna en ny köpare till företaget. Om han lyckas med detta, måste det bli fråga om en rekonstruktion av Junex, och det är också vad samtliga anställda hoppas på. Om man får en ny köpare till företaget, blir man naturligtvis i behov av ett starkt statligt stöd för att klara en rekonstruktion. Jag skulle därför gärna vilja ha ett löfte från industriministern om att regeringen i en sådan situation är beredd att välvilligt bedöma Junex i Huskvarna och att stödja en fortsatt sysselsättning där.

Anf. 10 Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Som Ingegerd Elm vet är regeringens möjligheter att inskrida sedan konkursprocessen är ett faktum ytterligt begränsade. Konkurslagen medger inte att utomstående intressenter går in i ett konkursbo. Konkursförvaltaren tillsammans med intressenterna måste klara ut konkursboets situation. Jag vill därför inte säga vad som kan komma att hända i fortsättningen.

Jag vill bara meddela att vi från regeringens sida var beredda att ställa upp med en statlig garanti på 2,1 milj. kr. och föreslog att bolagets bank skulle ställa upp med 600 000 kr., för att man skulle klara det akuta likviditetsbehovet. Så skedde också – banken förklarade sig beredd att ställa upp med sin del av åtagandet. Sedan begärde företagsledningen konkurs för företaget. Motiven för detta är något dunkla. Det är vad som kan sägas för dagen.

Nr 117

Tisdagen den
13 april 1982

*Om sysselsättningen
vid Junex i
Huskvarna*

Tisdagen den
13 april 1982

*Om Landskrona
Finans etablering
inom fjäderfä-
branschen*

Anf. 11 INGEGERD ELM (s):

Herr talman! Det är riktigt att man först fick avslag från industriverket. Sedermera gav regeringen ett löfte om kreditgaranti. Men det var just det otillräckliga i det beslutet i förbund med det förbehåll som fanns som gjorde att företagsägaren i den situationen inte vågade anta erbjudandet utan begärde sig själv i konkurs.

Jag läser i proposition 148 att man inom industriverket utöver övrigt utredningsmaterial också gjort en studie där man redovisar en samhälls-ekonomisk analys när det gäller företag som tillverkar kostymer, kavajer och överrockar, dvs. tung herrkonfektion. Dit räknas också Junex. Man skriver att enligt de beräkningar som gjorts för vart och ett av de ingående företagen ger samtliga ett högre samhällsekonomiskt bidrag om de fortsätter sin drift än om de läggs ned.

Detta vittnar väl om att en nedläggning av Junex såväl för stat och kommun som för de anställda kommer att kosta mer än en fortsatt drift.

Min fråga gällde om regeringen, efter det att man klarat en rekonstruktion, är villig att ställa upp och stödja det nya företaget.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1981/82:318 om Landskrona Finans etablering inom fjäderfäbranschen

Anf. 12 Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Einar Larsson har frågat mig om min uppfattning angående lämpligheten av att Landskrona Finans etablerar sig inom fjäderfäbranschen.

Landskrona Finans skall enligt sin bolagsordning medverka i finansiering av företag som bedriver eller avser bedriva verksamhet i Landskrona och Svalövs kommuner genom att lämna krediter och/eller garantier. I vissa fall kan aktier förvärvas eller lokaler hyras ut. Enligt de föreskrifter som regeringen har fastställt för användningen av de medel som staten har ställt till bolagets förfogande får medlen användas endast för verksamhet som är eller bedöms kunna bli företagsekonomiskt lönsam.

Det ankommer på Landskrona Finans att besluta vilka projekt som skall finansieras av bolaget.

Enligt vad jag har erfarit bedömer Landskrona Finans att projektet är lönsamt trots den överkapacitet som råder på fjäderfämarknaden. Bolaget har därför beslutat att tillsammans med andra kreditgivare medverka i projektet. Lånen från bolaget lämnas på marknadsmässiga villkor.

Anf. 13 EINAR LARSSON (c):

Herr talman! Jag ber att till industriministern få framföra mitt tack för svaret på min fråga.

Den svenska livsmedelsbranschen har i mycket stor utsträckning fått klara omställningarna på egen hand. Den klarar dem också någorlunda – även om det ibland är med stora besvärligheter – kanske tack vare att de lantbrukskooperativa organisationerna har försökt ha en planering i sin verksamhet, hålla ett grepp om produktion och konsumtion.

Vi är naturligtvis i Kristianstads län mycket oroliga över de planer som vi hört talas om, att Landskrona Finans tänker åstadkomma en överetablering inom fjäderfäslakteribranschen.

Företaget har till industridepartementet uppgivit att verksamheten skulle vara lönsam. Jag måste säga att det kanske kan fungera inom livsmedelsbranschen nu, inom lantbrukskooperationens ram, tack vare den planering som jag antydde. Men om man plötsligt får en kraftig överetablering – vilket helt självklart blir fallet om den här etableringen kommer till stånd – då vill jag fråga: Lönsam på vems bekostnad? Då är det någon annan som måste betala. I så fall blir anläggningar som nu är i gång och fungerar nedläggningshotade, och därefter får staten ta hand om dem som blir arbetslösa.

Vissa delar av denna bransch är uppbyggda med ganska kraftiga lokaliseringsbidrag, och jag tycker att det i ett sådant här sammanhang är mycket värdefullt om den ena handen vet vad den andra redan har gjort.

Jag har fått ett korrekt svar av statsrådet. Han har dock inte riktigt svarat på vad han tycker om lämpligheten av denna etablering.

Anf. 14 Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Jag tycker att jordbruksutskottets värderade ordförande har ställt en mycket viktig fråga när han frågat på vems bekostnad som lönsamheten nås. Jag vill utveckla den kompletterande frågeställningen och ge ett svar beträffande min åsikt: Det är självfallet inte lämpligt att med statliga medel flytta arbetslöshet.

Jag har inga möjligheter att inskrida och ge omdömen om enskilda företags göranden och låtanden – det må gälla statsfinansierade eller andra. Men som svar på frågan måste jag säga att jag icke finner det lämpligt att man med statliga medel går in i överetablerade branscher och i realiteten löper risk att flytta arbetslöshet.

Anf. 15 EINAR LARSSON (c):

Herr talman! Jag ber verkligen att få tacka statsrådet för det kompletterande svaret. Jag kan då bara uttrycka den förhoppningen att det även inom Landskrona Finans finns så pass förståndigt folk att man tar detta som ett gott råd.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Om Landskrona.
Finans etablering
inom fjäderfä-
branschen*

7 § Svar på fråga 1981/82:322 om glesbygdssöd och sysselsättningsstödet**Anf. 16** Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Stina Eliasson har frågat mig om ett företag som beviljats glesbygdssöd har rätt att dessutom få sysselsättningsstödet.

Sysselsättningsstödet utgör en del av det regionalpolitiska stödet till näringslivet. Sysselsättningsstödet utgår till företag för verksamheter inom stödområdena 4, 5 och 6 som är stödberättigade enligt förordningen (1979:632) om regionalpolitiskt stöd. Sysselsättningsstödet har en mer generell karaktär än övriga regionalpolitiska stödformer. Sälunda görs en närmare prövning av de ekonomiska förutsättningarna m. m. för verksamheten endast vid ansökningar om förstaårsstöd för mer än tio årsarbetskrafter.

Glesbygdssstödet, som utgår enligt förordningen (1979:638) om statligt stöd till glesbygd, är avsett att utgöra ett komplement till bl. a. det regionalpolitiska stödet till näringslivet. Glesbygdssöd i form av bl. a. stöd till sysselsättningsfrämjande åtgärder vid företag i glesbygder får enligt nuvarande bestämmelser därför inte lämnas om verksamheten bedöms kunna bli föremål för stöd enligt förordningen (1979:632) om regionalpolitiskt stöd.

Den omständigheten att ett företag beviljats glesbygdssöd trots att verksamheten måste bedömas som stödberättigad för regionalpolitiskt stöd behöver dock inte utesluta att företaget kan få sysselsättningsstödet om det uppfyller övriga bestämmelser för denna stödform.

Anf. 17 STINA ELIASSON (c):

Herr talman! Jag tackar för svaret på min fråga, ett svar som jag tolkar mycket positivt. Jag undrar om svaret helt enkelt innebär den här uppmaningen: Ansök om sysselsättningsstödet på nytt, då är hindren borta!

Anledningen till min fråga är, som jag redan har angivit, ett aktuellt fall i Tåsjö i Jämtlands län. Några personer har där bildat ett eget bolag, Tåsjö Trä, samt sökt och fått glesbygdssöd – 225 000 kr., vilket är det högsta belopp man kan få genom den stödformen. När man sedan sökte sysselsättningsstödet för att utveckla sin verksamhet, dvs. skapa fler arbetstillfällen i ett område där sådana initiativ är efterlängtrade och behövliga, sade länsarbetsnämnden nej till kombinationen glesbygdssöd–sysselsättningsstödet. Detta beslut har nu överklagats hos AMS.

Enligt min mening hade länsarbetsnämnden med en välvillig tolkning av nuvarande bestämmelser ändå kunnat säga ja till anhållan om sysselsättningsstödet. Såvitt jag förstår, delar industriministern min uppfattning.

Hade bolaget sökt lokaliseringsstödet först, hade aldrig tvekan uppstått huruvida sysselsättningsstödet skulle kunna ges dessutom. Det resultat som kan uppstå under rådande förhållanden sporrar knappast någon att starta eget för att skapa sysselsättning åt folk. Det är naturligtvis viktigt att det företag i Tåsjö som jag har tagit som exempel uppmuntras och inte genom

byråkratisk krångel och en tolkning av bestämmelserna som förefaller litet lotteribetonad blir utlämnat till eventuell avveckling, innebärande att människorna hänvisas till en plats i arbetslöshetskön.

Jag tycker dock att det svar jag har fått på min fråga är klart positivt och bådär gott för framtiden. Men det verkar som om författningar och bestämmelser inte kan vara nog tydliga för att statliga myndigheter på olika plan skall våga sig på tolkningar som är till förmån för den ärendet gäller.

*Om verksamheten
vid domänverket*

Anf. 18 Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Jag tror att Stina Eliasson i sista delen av sitt anförande trycker på en mycket väsentlig sak. Myndigheterna bör se till ändamålet med insatserna och inte hänge sig till överdriven bokstavstolkning och byråkrati.

Jag kan inte kommentera det aktuella ärendet, som Stina Eliasson förstår, eftersom det tydligen är föremål för ytterligare behandling. Men jag vill påpeka att i den proposition om program för regional utveckling och ökad resurshushållning, som riksdagen nu har under behandling, har vi föreslagit vissa preciseringar av förhållandet mellan det regionalpolitiska stödet till näringslivet och glesbygdstödet. Begreppet glesbygd preciseras där närmare, och dessutom slås fast att det regionalpolitiska stödet bör prövas i första hand. Detta har vi gjort för att underlätta för myndigheten att bedöma när olika stödformer skall användas. Tyvärr har det alltså varit nödvändigt med den preciseringen i fall där fantasi och känsla annars skulle ha kunnat räcka.

Anf. 19 STINA ELIASSON (c):

Herr talman! Det är klart att jag har full förståelse för att industriministern inte kan gå in på det aktuella fallet. Men jag lyssnar in i svaret att industriministern är beredd att ändra oklarheterna i bestämmelserna så att situationer liknande den som Tåsjö Trä har råkat i inte uppkommer. Därmed är jag nöjd för dagen i varje fall.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 1981/82:145 om verksamheten vid domänverket

Anf. 20 Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Thorsten Larsson har frågat mig dels om jag anser det vara möjligt att ge nyttjanderättsdivisionen inom domänverket en fristående ställning, dels vilka principer som bör gälla för arrendepriessättningen på domänverkets jordbruksarrenden.

I samband med att domänverkets femårsplan för åren 1980–1984 arbetats fram, övervägdes även vissa organisatoriska förändringar inom verket.

Genom ändring (1981:284) i förordningen (1975:1021) med instruktion för domänverket fastställdes bl. a. att verkets verksamhet inom nyttjanderättsområdet skulle samlas i en särskild resultatenheter. Verksamheten bedrevs tidigare inom de olika skogsregionerna.

Division nyttjanderätter har f. n. en omsättning på drygt 80 milj. kr., motsvarande ca 5 % av domänverkets totala omsättning. Drygt en tredjedel av divisionens omsättning faller på jordbruksarrenden. Bland övrig verksamhet ingår bl. a. uthyrning av permanent- och fritidsbostäder, markarrenden m. m. Divisionen svarar för att den mark inom domänfonden som inte används för skogsbruk kommer till en ändamålsenlig användning.

De olika nyttjanderättsobjekten finns ofta inom de s. k. kronoparkerna, dvs. den skogsmark som domänverket förvaltar. Detta gäller t. ex. för bostäder, materialtäkter och markarrenden. Det gäller också för många arrendejordbruk. Andra arrendejordbruk ingår i kronoegendomar där jordbruksinnehavet är mer framträdande. Även i dessa fall finns dock på egendomarna inte sällan skog som brukas integrerat med domänverkets övriga skogar.

Enligt vad jag har inhämtat är kontakterna i den löpande förvaltningen mellan nyttjanderättsdivisionen och reviren inom verkets skogsregioner täta. Med hänsyn härtill och till det nära sambandet mellan divisionens verksamhet och domänverket i övrigt bedömer jag f. n. ett utbrytande av divisionen som helhet från verket som olämpligt. Jag vill i sammanhanget framhålla att domänverket under senare år genomgått en decentraliseringsprocess, som bl. a. resulterat i en mer självständig ställning för nyttjanderättsdivisionen och regionerna. När det gäller domänverkets jordbruksmark vill jag nämna att en speciell översyn av fastighetsinnehavet f. n. pågår inom verket i syfte att omstrukturera innehavet av sådan mark. Enligt vad jag inhämtat kan följden av detta bli att verket i ökad utsträckning säljer ut jordbruksmark.

Vad gäller principerna för domänverkets arrendeprissättning vill jag erinra om att frågan om prissättning av jordbruksarrenden behandlas i 9 kap. jordabalken. Reglerna, som självfallet gäller även domänverket, innebär bl. a. att det vid upplåtelse av arrende till ny arrendator råder avtalsfrihet i fråga om arrendeavgiftens storlek. Vid förlängning av ett arrendeavtal gäller som huvudregel att arrendeavgiften skall utgå med skäligt belopp. Denna regel har genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 1979 kompletterats med en bestämmelse av innebörd att, om jordägaren och arrendatorn inte kan enas om avgiftens storlek, denna skall bestämmas så att den kan antas motsvara arrendeställets avkastningsförmåga, avtalets innehåll och omständigheterna i övrigt.

Vad gäller domänverkets arrendenivåer tillämpar verket, enligt vad jag inhämtat, den grundprincipen att arrendeavgiften skall vara rimlig i förhållande till arrendeställets avkastningsförmåga.

Interpellanten hänvisar i sin fråga till en mening i nyttjanderättsdivisionens årsredogörelse för år 1980, där uttrycket "marknadsanpassad arrendenivå" förekommer. Enligt vad jag inhämtat skall uttrycket inte tolkas på annat sätt

än att domänverkets ambition är att uppnå skäligen avgifter, med beaktande i första hand av avkastningsförmågan. Arrendeavgifter bedömda på detta sätt kan enligt verket i ett långsiktigt perspektiv betraktas som marknadsanpassade. Domänverket har emellertid nu framfört att verkets uttryck i årsredogörelsen är mindre väl valt, med hänsyn till det sätt på vilket begreppet "marknad" har använts i bl. a. förarbetena till nämnda lagändring.

Nr 117

Tisdagen den
13 april 1982

*Om verksamheten
vid domänverket*

Anf. 21 Andre vice talmannen THORSTEN LARSSON (c):

Herr talman! Jag tackar industriminister Åsling för det intressanta svaret på min interpellation.

Den första frågan var, som framgick av interpellationen, föranledd av den ganska intensiva debatten i massmedia om en eventuell sammanläggning av ASSI och domänverket.

Division nyttjanderätter har i interpellationssvaret angetts svara för endast 5 % av domänverkets totala omsättning. Det var egentligen mot bakgrund av den tidigare nämnda sammanläggningen av domänverket och ASSI som man kunde befara att denna speciellt inriktade, men mycket lilla, division nyttjanderätter skulle så att säga drunkna i den stora sammanlagda enheten. Många av arrendeintressenterna hyste nog de farhågorna. Samtidigt ser vi att divisionen med sina 80 miljoner i omsättning klarar sig gott såväl organisatoriskt som ekonomiskt.

Statsrådet konstaterar dock att f. n. är ett utbrytande av divisionen olämpligt och hänvisar till den decentraliseringsprocess som under senare år gett divisionen en självständig ställning. Därtill kommer synpunkten att en omstrukturering av fastighetsinnehavet kan resultera i att verket i ökad utsträckning säljer jordbruksmark. Mot den bakgrunden och i nuvarande läge kan jag dela statsrådets uppfattning. Jag vill dock tillägga att omstruktureringen av jordbruksmark bör ske i samförstånd med berörda arrendatorer.

Jag vill också erinra om att det nu remitterade betänkandet från arrendelagskommittén som lagförslag upptar en viss förköpsrätt för den som arrenderar arrendefastigheten. Kommittén var enhällig.

Den andra frågan – inte minst viktig – om principerna för domänverkets arrendeprissättning föranleddes av att division nyttjanderätter i årsberättelsen uttryckt att målet för prissättning skulle vara en "marknadsanpassad" arrendenivå. I interpellationssvaret har emellertid angetts att verket framfört att det citerade uttrycket varit "mindre väl valt". Svaret bekräftar också att "domänverkets ambition är att uppnå skäligen avgifter med beaktande i första hand av avkastningsförmågan".

Jag skulle ha kunnat nöja mig med det anförda som kommentar till interpellationssvaret och konstatera att man nu har observerat att vi har en gällande lag, som innebär att hänsyn tas till arrendeställets avkastning. Men jag vill ändå, herr talman, göra ytterligare en kommentar i detta sammanhang.

När arrendelagskommittén blev tillsatt 1975 var motivet att arrendatorns

Tisdagen den
13 april 1982

*Om verksamheten
vid domänverket*

besittningsskydd hade urholkats genom att arrendemarknaden kännetecknades av en bristsituation. Detta innebar en så uppskruvad prissättning att arrendatorn i många fall inte kunde stanna kvar trots att han hade rätt därtill. I stället för marknadsbegreppet infördes således begreppet "avkastningsförmåga" i arrendelagstiftningen just för att stärka arrendatorernas skydd till hem och näring.

Lagändringen innebär att avkastningsförmågan på arrendestället skall vara vägledande vid prissättningen, även om, som det riktigt nog anges i interpellationssvaret, detta endast gäller vid förlängning av arrendeavtal.

Vad beträffar utarrendering till ny arrendator ansåg lagstiftarna att det, på grund av det svårkontrollerade i det enstaka fallet, var klokast att avstå från lagstiftning. Detta utesluter dock inte det angelägna i att även tillämpa avkastningsvärdet som riktmärke när jordägaren placerar in en ny arrendator.

Herr talman! Särskilt angeläget är det att de publika jordägarna, exempelvis kronan och kyrkan, tillämpar avkastningsvärdet också vid utarrendering till ny arrendator. Därvid uppnås ett stabilare förhållande och vederbörande kan, som det kallas på lantbruksnämndsspråk, ha utsikt att på rimliga villkor kunna genomföra sitt åtagande.

Det är ur den synpunkten som det i rådande bristläge är förkastligt att vid nyutarrendering använda anbudsförfarande. Det vore intressant att veta huruvida domänverket och statsrådet finner det förenligt med stabilitet och goda långsiktiga förhållanden, att nyutarrendering sker efter andra grunder än anbud.

En ytterligare fråga som bör beaktas vid utarrendering av jordbruksfastighet är hur man tillämpar indexregeln. När den förra arrendeutredningen föreslog att det skulle bli tillåtet med index vid jordbruksarrende herodde detta på att det ansågs värdefullt att kunna göra avtal som sträckte sig längre än fem år. Tio år ansågs vara en lämplig och eftersträfvansvärd tidsperiod för ett avtal. Däremot ansågs att indexberäkning inte borde tillämpas på avtal inom femårsgränsen. Nu sker indexberäkningen mycket varierande i de enskilda fallen.

Jag tror, herr statsråd, att en alltför hård indextillämpning ovanpå ett arrendepris, satt efter avkastningsvärdet, efter endast några år kan ha höjt arrendepriset så avsevärt att det med ganska stora belopp överstiger avkastningsvärdet. Därmed åsidosätts, i varje fall delvis, gällande lag.

Ansér statsrådet det inte i sådana fall riktigt och nödvändigt att återföra indexberäkningen så att den överensstämmer med det i lagstiftningen angivna avkastningsvärdet?

Anf. 22 Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Låt mig först säga att herr andre vice talmannen och jag är i grunden överens om värderingen av domänverkets relationer med arrendatorerna. Jag vill gärna understryka vad andre vice talmannen sade om nödvändigheten av att den omstrukturering som sker när det gäller domänverkets markinnehav sker i samråd med arrendatorerna. Jag har ingen

anledning att tro att någonting annat skulle vara fallet.

Låt mig också säga att en sammanläggning mellan domänverket och ASSI i den mening som andre vice talmannen talade om inte är aktuell. Vilken organisatorisk form en samverkan mellan domänverket och statens skogsindustrier kan komma att få i en framtid är föremål för utredning. Det är för tidigt att yttra sig om detta.

Andre vice talmannen frågade om inte utarrendering skulle kunna ske enligt andra principer än via anbuds förfarande. Det är självklart att regeringen inte bryr sig om vilken metod domänverket väljer när det gäller att utarrendera sina fastigheter. Man har prövat intresseanmälan, enligt uppgift med övervägande negativt resultat. Det har varit svårt att välja, och det har föranlett ganska många besvärssärenden hos regeringen. Det är därför som domänverket stannat vid att anbuds metoden i dessa fall är den bästa.

Självfallet får det inte leda till orealistiskt upptrissade priser. Det gäller ju – och jag tror inte någon kan säga någonting annat om domänverkets hantering av detta – att utnyttja det förfarandet seriöst och se till brukarens möjligheter på lång sikt att bedriva sin rörelse. Det gagnar både domänverket och samhället bäst, om domänverket får till stånd stabila relationer med arrendatorerna.

Anf. 23 Andre vice talmannen THORSTEN LARSSON (c):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för dessa ytterligare synpunkter och för klarläggandet när det gäller sammanläggningen.

När det gäller frågan om anbuds förfarande eller icke vid utarrendering menar jag bara – och jag tyckte jag fann förståelse också för de synpunkterna – att ett anbuds förfarande på en bristmarknad, som arrendemarknaden är, kan locka fram anbud som inte är verklighetsförankrade. Vi har flera exempel på att de som givit höga anbud helt enkelt inte har klarat företaget. Med hänsyn till den långsiktiga princip som jag vet att domänverket arbetar efter är det då naturligtvis mycket bättre att domänverket seriöst sett bestämmer vilken arrendeavgift man vill ha för fastigheten i fråga och sedan bedömer de olika sökandena till arrendet efter andra grunder.

Jag ber med detta, herr talman, att än en gång få tacka statsrådet för det svar jag har fått.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Föredrogs och hänvisades

Propositionerna

1981/82:130 till jordbruksutskottet

1981/82:169 till civilutskottet

1981/82:193 till utbildningsutskottet

1981/82:200 till kulturutskottet

Nr 117

Tisdagen den
13 april 1982

*Om verksamheten
vid domänverket*

10 § Föredrogs och hänvisades
Motionerna
1981/82:2416–2418 till lagutskottet
1981/82:2419 till arbetsmarknadsutskottet

11 § Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 1981/82:24 och 25
Finansutskottets betänkanden 1981/82:21–24
Skatteutskottets betänkanden 1981/82:46 och 47
Justitieuksottets betänkanden 1981/82:38, 39 och 41
Lagutskottets betänkanden 1981/82:25–27
Socialutskottets betänkande 1981/82:36
Kulturutskottets betänkande 1981/82:21
Utbildningsutskottets betänkanden 1981/82:17 och 18
Civilutskottets betänkanden 1981/82:18–21

12 § Anf. 24 TALMANNEN:

Jag får meddela att på morgondagens föredragningslista uppförs finansutskottets betänkande 21, konstitutionsutskottets betänkande 24 och justitieuksottets betänkande 41 i nu angiven ordning främst bland två gånger bordlagda ärenden.

13 § Anmäldes och bordlades

Propositionerna

1981/82:166 Beslut fattade av internationella arbetskonferensen vid dess sextiosjätte och sextiosjunde möten, m. m.
1981/82:168 Vårdnad och umgänge m. m.
1981/82:182 Ändrade regler för skogskonto, m. m.
1981/82:191 Avdrag för utdelning på icke börsnoterade aktier, m. m.
1981/82:198 Statens hingstdepå och stuteri
1981/82:206 Godkännande av konvention angående förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar.

14 § Anmäldes och bordlades

Förslagen

1981/82:19 Fullmäktiges i riksbanken förslag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank och i lagen (RFS 1975:6) med reglemente för riksbanken (Bankoreglementet)
1981/82:20 Riksdagens revisorers förslag angående personalresurserna för kontrollen av arbetsgivaravgifter och källskatt

15 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

1981/82:2420 av *Bonnie Bernström*
1981/82:2421 av *Gösta Bohman m. fl.*

1981/82:2422 av *Allan Ekström* och *Sten Svensson*

1981/82:2423 av *Martin Olsson m. fl.*

Namnlag (prop. 1981/82:156)

1981/82:2424 av *Inger Lindquist m. fl.*

Ändring i brottsbalken m. m. (vissa ändringar rörande straffverkställighet)
(prop. 1981/82:153)

1981/82:2425 av *Lars Werner m. fl.*

Fortsatt valutareglering (prop. 1981/82:161)

16 § Anmäldes och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkande

1981/82:26 Sveriges riksvapen och Sveriges flagga m. m. (prop. 1981/
82:109)

Kulturutskottets betänkande

1981/82:24 Vissa anslag ur kyrkofonden, m. m. (prop. 1981/82:149)

Trafikutskottets betänkande

1981/82:26 Riktlinjer för det framtida trafiksäkerhetsarbetet m. m. (prop.
1981/82:81) (förnyad behandling)

Jordbruksutskottets betänkanden

1981/82:23 Djurskydd

1981/82:24 Avfallshantering och återvinning

1981/82:25 Trädgårdsnäringen

1981/82:26 Livsmedelskontroll m. m.

1981/82:27 Bilavgaser m. m.

Näringsutskottets betänkande

1981/82:31 Stålindustrin

17 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 2 april

1981/82:167 av *John Andersson* (vpk) till jordbruksministern om torvutvinning:

I propositionen 1980/81:90 om riktlinjer för energipolitiken sägs att en övergång till fasta bränslen skall främjas. Ett av dessa fasta bränslen som är aktuellt och som bör tas i anspråk är torv – därom råder stor enighet. Nu sägs vidare i riktlinjerna för energipolitiken: "Koncessionsplikten ger möjlighet

Nr 117

Tisdagen den
13 april 1982

*Meddelande om
interpellationer*

Tisdagen den
13 april 1982

*Meddelande om
interpellationer*

att styra brytningen av bränntorv bl. a. i syfte att reducera skadeverkningarna från naturvårds- och miljösynpunkt.”

Självfallet blir det svåra ställningstaganden som måste göras, när olika aspekter skall vägas in i beslutsprocessen. Här skall hänsyn tas till naturvårdslagen, miljöskyddslagen, vattenlagen och rennäringslagen. Dessa ställningstaganden borde rimligtvis bli mindre problemfyllda, om en noggrann inventering och planering hade gjorts i god tid innan exploatering av torven sker.

I fråga om torvutvinningen får man en känsla av att det beslutsunderlag som vore önskvärt inte har förelegat i alla de fall som är föremål för eller tänkta för exploatering. Exempelvis är ett projekt i Västerbotten mycket omstritt. Dels är projektet mycket stort, dels skedde här undersökningar innan man hämtat in åsikterna från länsstyrelsens naturvårdsenhet och naturvårdsverket.

Från många synpunkter är striden om detta och även andra torvprojekt olycklig. Det ligger ju i hela landets intresse att vi kan utnyttja våra stora torvtillgångar till energi och att nya arbetstillfällen skapas. Men detta måste ändå i största möjliga utsträckning ske i beaktande av skadeverkningarna från naturvårds- och miljösynpunkt.

I Västerbotten, där striden nu står som hetast om ett torvprojekt, utgör torvtillgångarna en femtedel av länets areal. Här borde finnas möjlighet att bryta och utnyttja torv utan att det kommer i motsatsställning till naturvårdsmyndigheter och andra intressen. En förutsättning för detta är givetvis att en noggrann undersökning och planering har skett och att olika intressen, t. ex. miljöorganisationer, samer m. fl. fått möjlighet att i ett tidigt skede framföra sina synpunkter. Den bild man har fått av inledningsfasen i fråga om torvutvinningen är något av ett allmänt slagsmål om torvmossarna.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande frågor till jordbruksministern:

1. Anser jordbruksministern att den inventering och undersökning av torvmossarna som skett är till fyllest, eller avser jordbruksministern att vidta ytterligare åtgärder?

2. Avser jordbruksministern att vidta några åtgärder i anledning av de intressekonflikter som uppstått vid planerade torvutvinningsprojekt?

1981/82:168 av *Hans Alsén* (s) till kommunikationsministern om SJ:s ansvar gentemot resenärer:

Konsumenternas ställning på marknaden har länge varit föremål för statsmakternas intresse och åtgärder. Ett flertal samhällsorgan har genom åren inrättats för att tillgodose och hävda konsumentintresset. Tyvärr har under senare år en betydande resursminskning drabbat bl. a. konsumentverket. Likaledes har länsstyrelsernas möjligheter till insatser på konsumentområdet menligt försvagats. Mot bakgrund av att en allvarig inflation och en flerårig reallöneförsämring drabbat konsumenterna är de sammantagna

effekterna av den förda politiken minst sagt förödande för stora konsumentgrupper.

På ett område där staten har ett direkt monopol kan man också finna hur konsumenternas situation är utsatt och svår att hävda gentemot företaget i fråga. Jag avser i detta fall statens järnvägar. Som nära nog daglig resenär på SJ sträckan Uppsala–Stockholm har jag sistlidna vinter fått erfara vad företagets tidtabeller och vagnsservice kan vara värda. I båda avseendena har det vid många tillfällen varit rent bedrövligt.

Med den annalkande våren och värmen kan dock konstateras hurusom tågen ofta håller tidtabellen och vagnmaterielen liksom platstillgången är riktigt hygglig. Därför kan kanske allt synas för dagen vara frid och fröjd. Men vi vet att på andra sidan vår, sommar och höst lurar en kall och snöig vinter, som förmodligen kommer att drabba SJ-resenärerna på sätt som vi väl och bister känner sedan många år.

Flera av dem som är dagliga pendelresenärer har under senare tid i olika former sökt hävda den enskilda konsumentens intresse och rätt till service i relation till sitt biljetthinnehav. Med anledning av en KO-anmälan som gjorts av en årskortsinnehavare har SJ:s juridiska avdelning yttrat sig till KO. Sedan jag tagit del av detta yttrande känner jag ett starkt behov av att till ansvarigt statsråd få ställa några frågor, som jag finner centrala med hänsyn till SJ:s monopolställning på marknaden.

Av svaret att döma får en innehavare av SJ:s årskort tåla att tåg ställs in eller är upp till 70 minuter sena på en så kort sträcka som Uppsala–Stockholm. En biljett, årskort eller månadsbiljett garanterar ingalunda en resa enligt SJ:s egen tidtabell eller i enlighet med de löften som ges i företagets marknadsföring.

Är min tolkning av ifrågavarande svar riktig finns det skäl att hysa stor oro för SJ:s affärsverksamhet och för trovärdigheten i företagets marknadsföring.

Mot bakgrund av samhällets intresse för ett utvecklat och väl fungerande kollektivtrafiksystem är det av stort intresse att få del av kommunikationsministerns syn på tågresenärens ställning i förhållande till statens järnvägar i dess egenskap av huvudman för merparten av kollektivtrafiken i landet.

Med hänvisning till det anförda får jag fråga kommunikationsministern:

1. Finner statsrådet det vara rimligt att SJ friskriver sig ansvaret gentemot resenären-konsumenten på sätt som skett i nämnda svar till KO?

2. Anser statsrådet att SJ:s uppfattning om företagets skyldighet gentemot sina resenärer är förenlig med statsmaktens strävan att hos allmänheten öka benägenheten att färdas i kollektiva former?

Nr 117

Tisdagen den
13 april 1982

*Meddelande om
interpellationer*

Tisdagen den
13 april 1982.

*Meddelande om
interpellationer*

1981/82:169 av *Hans Nyhage* (m) till kommunikationsministern om riksväg 41 mellan Borås och Varberg:

”Riksväg 41 mellan Borås och Varberg är en katastrof.” Detta är den samstämmiga uppfattningen från landsting och kommuner, polis och brandkår, näringslivet, fackliga och andra organisationer, åkerier, politiska partier och allmänheten. Det råder total enighet om att det är hög tid att radikala åtgärder nu vidtages för att sätta denna riksväg i sådant skick att den motsvarar de krav som från olika håll och av skilda skäl ställs på en väg av denna karaktär i en allt trafikintensivare tid.

Enligt föreliggande förslag från vägverket till utbyggnad av vägen skall endast delen Borås–Kinna samt en genomfart i Horred förverkligas fram till 1994. Detta är klart otillfredsställande och otillräckligt såväl vad gäller omfattningen av utbyggnaden som beträffande tidsaspekten. Kostnaden är beräknad till 128 milj. kr.

För samtliga intressenter är det av största vikt att en ombyggnad av hela sträckan från Borås till Hallandsgränsen snarast kommer till stånd. Detta skulle innebära en kostnad av 182 milj. kr., dvs. ca 50 milj. kr. mer än vad den av vägverket föreslagna utbyggnaden beräknas kosta. Detta torde vara väl använda pengar, i alla synnerhet i en tid när många människor går helt utan arbete. Det måste rimligen vara bättre att pengarna satsas på för samhället nyttiga och lönsamma projekt och bereder människor meningsfullt arbete, än att de används till arbetslöshetsersättning för samma människor.

Med anledning av vad jag här anfört vill jag ställa följande fråga till kommunikationsministern:

Är kommunikationsministern beredd medverka till att medel ställs till förfogande för en ombyggnad av riksväg 41 i en större omfattning och i en snabbare takt än vad som anges i vägverkets utbyggnadsplan?

1981/82:170 av *Pär Granstedt* (c) till arbetsmarknadsministern om ökad användning av inhemska bränslen:

Ett resultat av den intensiva energipolitiska debatt som förts i Sverige bl. a. i samband med kärnkraftsomröstningen är att det numera finns en mycket bred politisk uppslutning kring en stor satsning på inhemska bränslen. Motivet för detta är naturligtvis det önskvärda i att minska vårt oljeberoende och vårt utlandsberoende över huvud taget. Syftet är också att de inhemska bränslena skall kunna spela en viktig roll i samband med att kärnkraften avvecklas – i första hand för vår värmeförsörjning, men också för elförsörjningen via mottrycksverk.

Riksdagens energibeslut 1981 innebär att användningen av bark och lutar skall öka från 36 TWh till 42 TWh, skogsenergi m. m. från 7 TWh till 25–30 TWh och torv från 0 till 6–11 TWh under perioden 1979–1990.

Industriförbundet går nu ut i en breitt upplagd propagandakampanj mot detta riksdagsbeslut. Möjligheterna att bygga ut användningen av inhemska

bränslen enligt riksdagsbeslutet underkänns, liksom den beslutade kolintroduktionen. I stället vill man ha en massiv utbyggnad av vattenkraft.

Enligt 1981 års riksdagsbeslut skall vattenkraften byggas ut från 60 TWh år 1979 till 65 TWh år 1990. Det är i första hand strävan att bevara orörda vattendrag som utgör den begränsande faktorn. Industriförbundet anser att bevarandeintressena skall åsidosättas och vattenkraften byggas ut så att den i stället kan leverera uppemot 75 TWh per år. Samtidigt vill man ha till stånd åtgärder för att ytterligare forcera fram en ökad elanvändning. En sådan politik, hävdar man, skulle vara gynnsam för industri och sysselsättning.

Jag hemställer att få ställa följande frågor till statsrådet Eliasson:

1. Hur bedömer regeringen möjligheterna att verkställa riksdagsbeslutet om att utveckla användningen av inhemska bränslen?

2. Hur skulle en massiv satsning på ökad elanvändning påverka möjligheterna till en smidig avveckling av kärnkraften?

18 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 5 april

1981/82:336 av *Lars-Ove Hagberg* (vpk) till arbetsmarknadsministern om förkortad arbetstid, m. m.:

I en TT-intervju nyligen förespråkar arbetsmarknadsminister Eliasson inrättande av fler deltidstjänster.

Redan i dag arbetar en miljon människor på deltid. Merparten av dessa är kvinnor. Vartannat hushåll med två vuxna har således en deltidsarbetande. Det ter sig alltså ganska utsiktslöst att tro att även den heltidsarbetande – underförstått mannen – skall halvera sin arbetstid, då vi väl känner till de ekonomiska svårigheter som det stora flertalet, i alla fall inom LO-kollektivet, lever under.

Samtidigt som arbetsmarknadsministern talar sig varm för fler deltidssamarbetande på arbetsmarknaden lägger regeringen fram förslag om arbetsgivares rätt till ökat övertidsuttag. Förverkligandet av det förslaget kan bara innebära en ännu mera ojämn fördelning av arbetstiden mellan kvinnor och män.

Jag vill mot denna bakgrund fråga arbetsmarknadsministern:

Hur ser regeringen på de könsrättsliga orättvisorna inom arbetslivet och hur vill ni bekämpa dem, samt vilken är anledningen till att regeringen helt avskriver kravet på en generell nedtrappning av arbetstiden för alla?

Nr 117

Tisdagen den
13 april 1982

*Meddelande om
frågor*

Tisdagen den
13 april 1982

*Meddelande om
frågor*

1981/82:337 av *Ingvar Eriksson* (m) till jordbruksministern om höjd beredskap mot mul- och klövsjuka:

Östtyskland och Danmark har drabbats av mul- och klövsjuka. I Danmark har hitintills ca 15 besättningar drabbats och något tusental djur slaktats. Smittan härrör från Östtyskland, som tillämpar metoden isolering jämte vaccinering för att bekämpa denna typ av epizootier. En fortsatt smittorisk från Östtyskland anses föreligga.

Den svenska beredskapen mot mul- och klövsjuka har höjts och såväl landbruksstyrelsen som veterinära myndigheter har vidtagit erforderliga åtgärder, bl. a. vad avser kontakter med mejerier.

Enligt uppgift brister det emellertid i tillgång på exempelvis citronsyra, klorkalk och jodopax – alla oundgängliga desinfektionsmedel i händelse av epizootologisk smittorisk.

I anledning av det anförda vill jag framställa följande frågor:

1. Avser statsrådet att vidtaga åtgärder som syftar till att en bättre efterlevnad av gällande internationella bestämmelser rörande rapportering av epizootier kommer till stånd?

2. Är tillgången till ändamålsenliga desinfektionsmedel för att förebygga epizootologisk smitta betryggande?

den 6 april

1981/82:338 av *Yngve Nyquist* (s) till industriministern om driften vid Dalaverken i Smedjebacken:

I det redan hårt pressade Västerbergslagen avser nu Atlas Copco att avveckla sin smedja vid Dalaverken i Smedjebacken.

Med anledning härav anhåller jag om att få ställa följande fråga till industriministern:

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta för att rädda produktion och sysselsättning vid Dalaverken i Smedjebacken?

den 7 april

1981/82:339 av *Lars-Ove Hagberg* (vpk) till industriministern om driften vid Dalaverken i Smedjebacken:

Atlas Copcos ledning har tillkännagivit att den tänker lägga ned smedjan vid Dalaverken i Smedjebacken. 140 personer, därav 27 tjänstemän, blir då utan jobb.

Nedläggningen sker, uppges det, på grund av dålig lönsamhet. Samtidigt meddelar emellertid Atlas Copco att bolagets vinst uppgår till 584 milj. kr. och att 124 milj. kr. delas ut till aktieägarna. Dessutom har värdet på deras aktier stigit med 54 % på ett år.

Smedjebackens kommun har under de senaste åren drabbats av svåra sysselsättningsminskningar. Den planerade nedläggningen innebär bara ett

första steg mot en katastrof. Dalaverkens återstående del är direkt hotad om smedjan läggs ned.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga industriministern:

Är regeringen beredd att ingripa och förmå Atlas Copco att dra tillbaka planerna om en nedläggning av smedjan i Dalaverken i Smedjebacken, och av bolaget utkräva att antalet arbetstillfällen i kommunen förblir av minst samma omfattning som f. n.?

Nr 117

Tisdagen den
13 april 1982

*Meddelande om
frågor*

den 8 april

1981/82:340 av *Bertil Måbrink* (vpk) till utrikesministern om katastrofbistånd till Sydyemen:

Demokratiska folkrepubliken Yemen (Sydyemen) drabbades i månads-skiftet mars-april av en svår översvämningskatastrof.

15 människor har dödats, skolbyggnader, bostadshus och jordbruk har förstörts. Friskvattenbrunnar har blivit obrukbara. Skördarna har spolats bort.

Demokratiska folkrepubliken Yemen är ett fattigt land, som nu drabbats oerhört hårt. Översvämnningarna kommer att innebära stora påfrestningar på landets knappa resurser. Förstörelsen beräknas vara dubbelt så omfattande som efter den översvämming som ägde rum 1975, och som föranledde svensk katastrofhjälp. Sådana insatser krävs än mera nu.

Jag vill mot denna bakgrund fråga utrikesministern:

Är den svenska regeringen beredd att ge katastrofbistånd till Demokratiska folkrepubliken Yemen med anledning av översvämningskatastrofen?

den 13 april

1981/82:341 av *Lennart Brunander* (c) till arbetsmarknadsministern om beredskapsarbete i form av slyröjning:

Södra Skogsägarna och LRF i Älvsborgs län planerade att tillsammans med arbetsförmedlingen i Borås starta beredskapsarbete för ungdomar med att röja sly i skogsplanteringar. Avsikten var att på detta sätt ge bortåt 50 ungdomar i åldern 18–24 år sysselsättning.

När man var klar att starta projektet fick AMS lokalkontor besked om att sådana här beredskapsarbeten, enligt de bestämmelser som finns, endast får utföras i skogsvårdsstyrelsens regi.

Jag tycker att det är beklagligt när byråkratin på det här sättet lägger hinder i vägen för att ungdomar skall få sysselsättning.

Med anledning av det inträffade vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

Är arbetsmarknadsministern beredd att vidtaga åtgärder för att få den aktuella bestämmelsen ändrad, så att även annan än skogsvårdsstyrelsen kan utföra beredskapsarbete av den typ som här är aktuell?

Nr 117

19 § Kammarcn åtskildes kl. 15.47.

Tisdagen den
13 april 1982

In fidein

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert